

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2015. január 13.*

„Fellebbezés — 149/2008/EK rendelet — A megengedett növényvédőszer-maradványok határértékeit megállapító rendelet — E rendelet belső felülvizsgálata iránt az 1367/2006/EK rendelet alapján benyújtott kérelem — A kérelmeket elfogadhatatlannak nyilvánító bizottsági határozat — Egyedi hatályú intézkedés — Aarhusi Egyezmény — Az 1367/2006/EK rendeletnek az ezen egyezményre tekintettel való érvényessége”

A C-404/12. P. és C-405/12. P. sz. egyesített ügyekben,

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M. Moore és K. Michoel, meghatalmazotti minőségben),

az **Európai Bizottság** (képviselik: J.-P. Képenne, P. Oliver és S. Boelaert, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

fellebbezőknek,

támogatja őket:

a **Cseh Köztársaság** (képviseli: M. D. Hadroušek, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó a fellebbezési eljárásban,

az Európai Unió Bíróság alapokmányának 56. cikke alapján 2012. augusztus 24-én, illetve 2012. augusztus 27-én benyújtott fellebbezései tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

a **Stichting Natuur en Milieu** (székhelye: Utrecht [Hollandia]),

a **Pesticide Action Network Europe** (székhelye: London [Egyesült Királyság])

(képviseli őket: A. van den Biesen advocaat)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts elnökhelyettes, A. Tizzano, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh és J.-C. Bonichot (előadó) tanácselnökök, E. Levits, C. Toader, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

* Az eljárás nyelve: holland.

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. december 10-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2014. május 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezéseikben az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság az Európai Unió Törvényszéke Stichting Natuur en Milieu és Pesticide Action Network Europe kontra Bizottság ítéletének (T-338/08, EU:T:2012:300, a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kérik, amelyben a Törvényszék megsemmisített két, 2008. július 1-jei bizottsági határozatot (a továbbiakban: vitatott határozatok), amely határozatok elfogadhatatlanság miatt elutasították a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe arra irányuló kérelmeit, hogy a Bizottság vizsgálja felül az I. mellékletben felsorolt termékek megengedett szermaradék-határértékeit megállapító II., III. és IV. melléklet létrehozása által a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2008. január 29-i 149/2008/EK rendeletét (HL L 58., 1. o.).

Jogi háttér

Az Aarhusi Egyezmény

- 2 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezményt (kihirdette a 2001. évi LXXXI. törvény, a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény), amelyet 1998. június 25-én írtak alá Aarhusban, és amelyet az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozat (HL L 124., 1. o.) hagyott jóvá, „Az egyezmény célja” című 1. cikkében a következőket mondja ki:

„A jelen és jövő generációkban élő minden egyén azon jogának védelme érdekében, hogy egészségének és jólétének megfelelő környezetben éljen, ezen egyezményben részes valamennyi Fél garantálja a nyilvánosság számára a jogot az információk hozzáférhetőségéhez, a döntéshozatalban való részvételhez és az igazságszolgáltatás igénybevételéhez a környezetvédelmi ügyekben a jelen Egyezmény rendelkezései szerint.”

- 3 Az említett egyezmény 2. cikke (2) bekezdésének második albekezdése így rendelkezik:

„A [»hatóság« fogalmának fenti meghatározása] nem tartalmazza azokat a testületeket vagy intézményeket, melyek igazságszolgáltatási vagy jogalkotói minőségben járnak el.”

- 4 Ugyanezen egyezmény 9. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamennyi Fél biztosítja nemzeti jogszabályainak keretein belül, hogy amennyiben valamely személy úgy tekinti, hogy a 4. cikk értelmében benyújtott információigényét figyelmen kívül hagyták, teljes mértékben vagy részben helytelen módon [helyesen: jogellenesen] elutasították, nem kielégítő választ adtak, vagy bármely más módon azzal kapcsolatosan úgy jártak el, hogy az nem volt összhangban e cikk előírásaival [helyesen: vagy azt más módon nem e cikk rendelkezéseinek megfelelően intézték], legyen lehetősége bíróság előtt vagy bármely más, a törvény által létrehozott független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati eljárást kérni.

Amennyiben a részt vevő Fél az előző albekezdés értelmében bíróság általi felülvizsgálatot biztosít, biztosítania kell egyúttal a hatóság általi felülvizsgálat vagy a bíróságtól eltérő egyéb független és pártatlan testület általi felülvizsgálat lehetőségét e személy számára a törvény által létesített soron kívüli eljárás lehetőségével együtt, amely díjmentes, vagy csekély költséggel jár.

Az e bekezdés [helyesen: ezen (1) bekezdés] értelmében hozott végleges döntések kötelező érvényűek az információval rendelkező hatóság számára [helyesen: végső határozatok az információt birtokló hatóságokra nézve kötelezőek]. Az indokolást írásban kell rögzíteni, legalább azokban az esetekben, amelyekben az e bekezdésben leírt eljárás során az információhoz való hozzájutást megtagadták [helyesen: Írásos indokolást kell adni legalább azokban az esetekben, amikor az információhoz jutást e cikk értelmében tagadják meg].

(2) Valamennyi Fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik

- a) kellő érdekeltséggel bírnak a döntésben [helyesen: kellő mértékben érdekeltek] vagy, alternatíván
- b) jogaik sérülését állítják, amennyiben a Fél közigazgatási eljárási törvénye ennek fennállását előfeltételként szabja,

a felülvizsgálati eljárás hozzáférhetőségét bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét, mely ütközik a 6. cikk rendelkezéseivel, és amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a jelen Egyezmény más releváns rendelkezéseivel, nem csorbítva a (3) bekezdés érvényét [helyesen: a bíróság, és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák egyfelől – amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik – az Egyezmény 6. cikke rendelkezéseinek, másfelől – az alábbi (3) bekezdés sérelme nélkül – más releváns rendelkezéseinek hatálya alá tartozó határozatok, intézkedések vagy mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségét].

A kellő érdek és a jogsérelem fogalmát a nemzeti jogszabályok követelményeivel, valamint azzal a céllal összhangban kell meghatározni, miszerint ezen Egyezmény hatálya alatt [helyesen: az ezen Egyezmény hatálya alá tartozó ügyekben] az érintett nyilvánosság kapjon széles körű hozzáférési lehetőséget az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: nyilvánosságot széles körben illesse meg az igazságszolgáltatáshoz való jog]. E célból a 2. cikk (5) bekezdésében írt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezet kellő érdekléssel rendelkezőnek minősül a fenti a) albekezdés céljára [helyesen: a fenti a) pont értelmében vett kellő érdekléssel rendelkezőnek minősül]. Ugyanezen szervezetek a fenti b) albekezdésben megfogalmazott jogokkal rendelkező szervezeteknek minősülnek [helyesen: E szervezetek jogait a fenti b) pont alkalmazásában olyan jogoknak kell tekinteni, amelyek sérülhetnek].

Ezen bekezdés rendelkezései, ahol ezt a nemzeti szabályozás előírja, nem zárhatják ki azon követelményt, amely egy adminisztratív hatóság előtti felülvizsgálati eljárásnak az ügy jogi útra terelése előtti megindítására és lefolytatására vonatkozik [helyesen: E (2) bekezdés rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtti előzetes jogorvoslati kérelem benyújtásának lehetőségét, illetve nem mentesítenek a belső jogban adott esetben előírt azon kötelezettség alól, hogy a bírósági eljárás megindítása előtt ki kell méríteni a közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket].

(3) A fenti (1) és (2) bekezdésben tárgyalt felülvizsgálati eljárások szabályainak csorbítása nélkül valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek [helyesen: Ezenfelül a fenti (1) és (2) bekezdésben szereplő jogorvoslati eljárások sérelme nélkül valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogban

meghatározott kritériumoknak – amennyiben vannak ilyenek – megfelelnek, a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedései vagy mulasztásai megtámadására irányuló közigazgatási vagy bírósági eljáráshoz való jogot, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket].

(4) Az (1) bekezdés kiegészítéseképpen és annak korlátozása nélkül, [helyesen: Ezenfelül az (1) cikk sérelme nélkül] az (1), (2), és (3) bekezdésben jelzett eljárások elégséges és hatékony jogorvoslást kell, hogy biztosítsanak, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán, méltányos, időszerű és nem kizáró módon költséges eljárást követve. Ezen cikk értelmében hozott döntéseket írásban kell megadni vagy rögzíteni. A bírósági határozatokat, és amikor lehetséges, egyéb testületek határozatait a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

(5) A 9. cikk rendelkezései hatékonyságának további erősítése érdekében valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság tájékoztatását a közigazgatási és jogi felülvizsgálati eljárások hozzáférhetőségéről [helyesen: a közigazgatási és bíróság előtti jogorvoslati lehetőségekről], és megvizsgálja olyan megfelelő mechanizmusok létesítésének lehetőségét, amelyeknek keretében segítséget nyújtanának az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést akadályozó pénzügyi és egyéb korlátok elmozdításához vagy csökkentéséhez [helyesen: és gondoskodik olyan segítségnyújtási mechanizmusok létesítéséről, amelyek célja az igazságszolgáltatáshoz való jogot csorbító pénzügyi vagy egyéb korlátok elmozdítása, illetve csökkentése].”

Az 1367/2006/EK rendelet

- 5 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 264., 13. o.) a (18) preambulumbekkezdésében a következőket mondja ki:

„Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése előírja a bírósági és egyéb felülvizsgálati eljárásokhoz való jogot a magánszemélyek és hatóságok olyan jogi aktusainak vagy mulasztásainak megtámadására, amelyek sértik a környezetre vonatkozó jogi rendelkezéseket. Az igazságszolgáltatáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseknek összhangban kell lenniük [az EK-]Szerződéssel. Ebben az összefüggésben helyénvaló, hogy e rendelet kizárólag a hatóságok jogi aktusaira és mulasztásaira vonatkozzon.”

- 6 Az említett rendelet 1. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„E rendelet célja, hogy hozzájáruljon [az Aarhusi Egyezmény] alapján fennálló kötelezettségek végrehajtásához, az egyezmény rendelkezéseinek közösségi intézményekre és szervekre történő alkalmazását szolgáló szabályok meghatározása által, különösen a következő eszközökkel:

[...]

- d) környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása közösségi szinten az e rendelet által megállapított feltételek szerint.”
- 7 Ugyanezen rendelet 2. cikke (1) bekezdésének g) pontja a következőképpen határozza meg az „igazgatási aktus” fogalmát:

„közösségi intézmény vagy szerv által hozott, egyedi hatállyal, valamint környezetvédelmi jogon alapuló, jogilag kötelező és külső hatással bíró intézkedés”.

- 8 Az 1367/2006 rendelet „Igazgatási aktusok belső felülvizsgálata iránti kérelmek” című 10. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Bármely, a 11. cikkben foglalt feltételeknek megfelelő nem kormányzati szervezet jogosult belső felülvizsgálat iránti kérelmet benyújtani azon közösségi intézményhez vagy szervhez, amely a környezetvédelmi jog alapján igazgatási aktust fogadott el, vagy – feltételezett igazgatási mulasztás esetén – el kellett volna fogadnia.”

A 2003/4/EK irányelv

- 9 A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.) a 2. cikke 2. pontjának a) alpontjában a következőképpen határozza meg a „hatóság” fogalmát: „a kormányzat vagy más közigazgatási szerv, beleértve az országos, regionális vagy helyi szintű állami tanácsadó szervezet”, meghatározva, hogy „[a] tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy ez a meghatározás ne foglalja magában a bírói vagy jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket [...]”.

A jogvita előzményei

- 10 A Stichting Natuur en Milieu, egy holland jog szerinti, Utrechtben (Hollandia) székhellyel rendelkező alapítvány, melynek célja a környezet védelme, és a Pesticide Action Network Europe, egy holland jog szerinti, Londonban (Egyesült Királyság) székhellyel rendelkező alapítvány, mely a vegyi növényvédőszer alkalmazása elleni küzdelem keretében tevékenykedik, a 2008. április 7-i és 10-i levelükben azt kérték, hogy a Bizottság az 1367/2006 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése alapján alkalmazzon belső felülvizsgálatot a 149/2008 rendelet tekintetében.
- 11 A Bizottság a vitatott határozatokban elfogadhatatlanság miatt elutasította e kérelmeket, azzal az indokkal, hogy a 149/2008 rendelet nem tekinthető egyedi hatályú intézkedésnek, és ezért nem minősülhet az 1367/2006 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett „igazgatási aktusnak”, amely az említett rendelet 10. cikkében meghatározott belső felülvizsgálati eljárás tárgyát képezheti.

A Törvényszék előtti kereset és a megtámadott ítélet

- 12 A Törvényszék Hivatalához 2008. augusztus 11-én benyújtott keresetlevéllel az említett alapítványok a vitatott határozatok megsemmisítését kérték. Ezen elsőfokú eljárás keretében a Lengyel Köztársaság és a Tanács a Bizottság támogatása végett beavatkozott.
- 13 A megtámadott ítéletben a Törvényszék helyt adott a megsemmisítés iránti kérelemnek.
- 14 Miután a felperesek által előadott kereseti kérelmek második, arra vonatkozó részét mint elfogadhatatlant elutasította, hogy a Törvényszék kötelezze a Bizottságot arra, hogy a szóban forgó, belső felülvizsgálat iránti kérelmeket érdemben bírálja el, a Törvényszék elutasította a Bizottság által emelt, a felperesek által benyújtott keresetlevelet kiegészítő beadvány elfogadhatatlanságára vonatkozó kifogást.
- 15 A Törvényszék továbbá mint megalapozatlant elutasította az elsőfokú eljárás felpereseinek arra alapított első jogalapját, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, amikor a 149/2008 rendeletet olyan általános hatályú intézkedésnek minősítette, amely nem tekinthető az 1367/2006 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében vett igazgatási aktusnak, következésképpen nem képezheti az e rendelet 10. cikkének (1) bekezdése szerinti belső felülvizsgálat iránti kérelem tárgyát. Ezzel szemben a

Törvényszék helyt adott az eljárása alapjául szolgáló kereset alátámasztására másodlagosan felhozott, arra alapított második jogalapnak, hogy ez utóbbi rendelkezés jogellenes, mivel összeegyeztethetetlen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével.

- 16 Miután a megtámadott ítélet 51. és 52. pontjában emlékeztetett arra, hogy mint minden olyan nemzetközi megállapodás, amelynek az Európai Unió szerződő fele, az Aarhusi Egyezmény elsőbbséget élvez a másodlagos uniós jogi aktusokkal szemben, a Törvényszék ugyanezen ítélet 53. pontjában kifejtette, hogy az uniós bíróság valamely rendeleti rendelkezés érvényességét csak akkor vizsgálhatja valamely nemzetközi szerződés tekintetében, ha ez utóbbi természetével, illetve rendszerével az nem ellentétes, és ha annak a rendelkezései egyébként a tartalmuk vonatkozásában feltétel nélkülinek és kellően pontosnak tűnnek.
- 17 Ugyanakkor a megtámadott ítélet 54. pontjában emlékeztetett arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az ő feladata az uniós jogi aktus jogszerűségének valamely nemzetközi megállapodás azon rendelkezéseire tekintettel történő felülvizsgálata, amelyek a jogalanyokat nem jogosítják fel arra, hogy a bíróság előtt azokra hivatkozzanak, amennyiben az Unió az e megállapodás keretében vállalt konkrét kötelezettségét kívánja végrehajtani, vagy ha a másodlagos jogi aktus kifejezetten az e megállapodásban foglalt, konkrét rendelkezésekre hivatkozik (Fediol kontra Bizottság ítélet, 70/87, EU:C:1989:254, 19–22. pont; és Nakajima kontra Tanács ítélet, C-69/89, EU:C:1991:186, 31. pont). Ugyanezen 54. pontban megállapította, hogy az uniós bíróságnak lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy valamely rendelet jogszerűségét valamely nemzetközi szerződésre tekintettel felülvizsgálja, ha e rendelet az ezen megállapodás által az uniós intézményekre rótt kötelezettség végrehajtására irányul.
- 18 A Törvényszék a megtámadott ítélet 57. és 58. pontjában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jelen ügyben ezek a feltételek teljesülnek, egyrészt mivel felperesei, akik a megállapodás rendelkezéseinek közvetlen hatályára nem hivatkoztak, az EK 241. cikk alapján közvetett módon az 1367/2006 rendelet valamely rendelkezésének érvényességét vitatták az Aarhusi Egyezményre tekintettel, másrészt pedig, mivel ezt a rendeletet az Uniónak az egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésében meghatározott nemzetközi kötelezettségeinek való megfelelés érdekében fogadták el, amint ez a rendelet 1. cikkének (1) bekezdéséből, valamint (18) preambulumbekkezdéséből következik.
- 19 A Törvényszék elutasította a Bizottság azon érvét, amely szerint az Aarhusi Egyezmény nem alkalmazandó, mivel a Bizottság a 149/2008 rendelet elfogadásakor „jogalkotói minőségben” járt el ezen egyezmény 2. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében. A megtámadott ítélet 65. pontjában ugyanis a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság végrehajtási jogkörében járt el.
- 20 A Törvényszék a megtámadott ítélet 83. pontjában megállapította, hogy az 1367/2006 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése, mivel a belső felülvizsgálati eljárást kizárólag az „igazgatási aktusok” tekintetében írja elő, amelyeket ugyanezen rendelet 2. cikke (1) bekezdésének g) pontja „egyedi hatályú intézkedéseként” határoz meg, nem egyeztethető össze az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével.
- 21 Következésképpen a Törvényszék a vitatott határozatokat megsemmisítette.

A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

- 22 Fellebbezéseikben a Tanács és a Bizottság arra kéri a Bíróságot, hogy a megtámadott ítéletet helyezze hatályon kívül, az elsőfokú eljárás felpereseinek keresetét teljes egészében utasítsa el, és ez utóbbiakat egyetemlegesen kötelezze a költségek viselésére.
- 23 A Bíróság elnöke a 2012. november 21-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-404/12. P. és a C-405/12. P. sz. ügyeket.

- 24 2013. február 28-án az elsőfokú eljárás felperesei válaszbeadványt nyújtottak be a fellebbezésre, amelyben arra kérik a Bíróságot, hogy utasítsa el a fellebbezést, és a Tanácsot és a Bizottságot kötelezze az elsőfokú eljárásban, illetve a fellebbezési eljárásban felmerült költségeik viselésére.
- 25 Az elsőfokú eljárás felperesei csatlakozó fellebbezést is benyújtottak, amelyben arra kérik a Bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, valamint semmisítse meg a vitatott határozatokat, és a Tanácsot és a Bizottságot kötelezze az elsőfokú eljárásban, illetve a fellebbezési eljárásban felmerült költségeik viselésére.
- 26 A Tanács és a Bizottság 2013. május 29-én, illetve 2013. május 17-én válaszbeadványt nyújtott be a csatlakozó fellebbezésre.

A fellebbezésekről

A csatlakozó fellebbezésről

A felek érvei

- 27 A Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe azzal érvelnek, hogy a Törvényszék a megtámadott ítéletben tévesen alkalmazta a jogot, mivel elmulasztotta elismerni az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésének közvetlen hatályát, legalábbis annyiban, amennyiben meghatározza, hogy az „aktusok”, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket, jogorvoslat tárgyát kell, hogy képezhessék, és mivel – következésképpen – az 1367/2006 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének az említett egyezmény e rendelkezése tekintetében vett jogszerűségének felülvizsgálatát megtagadta.
- 28 A Tanács és a Bizottság azt állítja, hogy a csatlakozó fellebbezést mint elfogadhatatlant el kell utasítani a „feltételes” jellege miatt. Egyébiránt nem felel meg a Bíróság eljárási szabályzatának 178. cikkében foglalt követelményeknek.
- 29 A Tanács és a Bizottság másodlagosan azt állítja, hogy ez a csatlakozó fellebbezés mindenesetre megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- 30 Meg kell jegyezni, hogy a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (1) bekezdése és 178. cikkének (1) bekezdése értelmében minden fellebbezésnek – akár fellebbezés, akár csatlakozó fellebbezés – a Törvényszék határozata rendelkező részében szereplő döntésének egészben vagy részben történő hatályon kívül helyezésére kell irányulnia.
- 31 A jelen ügyben a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe a Törvényszék előtt a kereseti kérelmeiknek megfelelően elérték a vitatott határozatok megsemmisítését. A csatlakozó fellebbezésüknek, amely valójában csupán az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdése hivatkozhatóságának elemzésére vonatkozó indokolás megváltoztatására irányul, tehát nem lehet helyt adni (lásd analógia útján a fellebbezés vonatkozásában: Al-Aqsa kontra Tanács és Hollandia kontra Al-Aqsa ítélet, C-539/10 P és C-550/10 P, EU:C:2012:711, 43–45. pont).
- 32 A fentiekből következik, hogy a csatlakozó fellebbezést mint elfogadhatatlant, el kell utasítani.

A fellebbezésekről

- 33 A Tanács és a Bizottság által felhozott első jogalap azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésére hivatkozni lehet az 1367/2006 rendelet 10. cikke (1) bekezdésének az e rendelkezéssel való összeegyeztethetőségének értékelése érdekében.
- 34 A Tanács egy második jogalapot is felhoz, amely azon alapul, hogy mindenesetre a Törvényszék tévesen értelmezte az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdését, amikor úgy értékelte, hogy az 1367/2006 rendelet az egyezménnyel nem egyeztethető össze.
- 35 A Bizottság is felhoz egy második jogalapot, amely azon alapul, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 149/2008 rendelet elfogadása nem tartozik az Aarhusi Egyezmény 2. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében vett végrehajtási jogkörben való eljárás hatálya alá.

A fellebbezések első jogalapjáról

A felek érvei

- 36 A Tanács azt állítja, hogy az a két eset, amelyben a Bíróság elismerte annak lehetőségét, hogy egy magánszemély valamely nemzetközi egyezmény olyan rendelkezéseire hivatkozzon, amelyek nem felelnek meg a valamely uniós jogi aktus rendelkezései érvényessége értékelésének érdekében való hivatkozhatósághoz megkövetelt feltétel nélküliség és kellő pontosság feltételének, kivételes és a jelen ügy tárgyát képező eset semmiképpen sem felel meg annak.
- 37 Különösen, egyrészt a Fediol kontra Bizottság ítéletben (EU:C:1989:254) elfogadott megoldást az ítélet alapjául szolgáló ügy sajátos körülményei indokolják, amelyben a szóban forgó rendelet az érdekelt gazdasági szereplőket feljogosította arra, hogy az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (a továbbiakba: GATT) szabályaira hivatkozzanak. Egyébiránt ez a megoldás nem hivatott arra, hogy ezen egyezmény konkrét hatályán kívüli helyzetekre alkalmazzák.
- 38 Másrészt a Nakajima kontra Tanács ítéletet (EU:C:1991:186) illetően a Tanács úgy véli, hogy csakis arra az esetre vonatkozik, amikor az Unió szándéka a GATT keretében felvállalt konkrét kötelezettség teljesítésére irányul, ami szintén nem valósul meg a jelen ügyben.
- 39 A Bizottság lényegében hasonló érveket hoz fel.
- 40 A Fediol kontra Bizottság ítéletet (EU:C:1989:254) illetően a Bizottság hozzáteszi, hogy az csakis arra az esetre vonatkozik, amikor az uniós jogi aktus kifejezetten a GATT bizonyos rendelkezéseire utal.
- 41 A Nakajima kontra Tanács ítéletet (EU:C:1991:186) illetően úgy véli, hogy azt nem lehet úgy értelmezni, hogy az lehetővé teszi a nemzetközi megállapodásra tekintettel az azt adott esetben végrehajtó valamennyi uniós jogi aktus felülvizsgálatát. Egy ilyen felülvizsgálat lefolytatásához az szükséges, hogy az uniós jogi aktus a nemzetközi megállapodás közvetlen és kimerítő végrehajtásának minősüljön, és a nemzetközi megállapodásban meghatározott, kellően világos és pontos kötelezettségre vonatkozzon; a jelen ügyben nem erről van szó.
- 42 A Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe azzal érvelnek, hogy a Lesoochranárske zoskupenie ítélet (C-240/09, EU:C:2011:125) nem utal az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésének közvetlen hatályára az e rendelkezés értelmében vett, esetlegesen jogorvoslat tárgyát képező aktusokat illetően, és hogy figyelembe kell venni azt, hogy ez az egyezmény arra irányul, hogy jogokat biztosítson a magánszemélyeknek.

43 Úgy vélik, hogy az Aarhusi Egyezmény jellege és célja nem képezi gátját annak, hogy a környezetvédelmi szövetségek által kért érvényességi felülvizsgálatot el lehessen végezni, és hogy e felülvizsgálatnak a Fediol kontra Bizottság ítéletben (EU:C:1989:254) meghatározott feltételei a jelen ügyben teljesülnek, mivel az 1367/2006 rendelet ezen egyezményre, és különösen a 9. cikkének (3) bekezdésére vonatkozóan több hivatkozást is tartalmaz. Véleményük szerint a Bíróság ezen ítélet hatályát nem korlátozta a GATT-ra.

A Bíróság álláspontja

- 44 Az EK 300. cikk (7) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 216. cikk (2) bekezdése) értelmében az uniós intézményekre kötelezőek az Unió által kötött nemzetközi megállapodások, és következképpen e megállapodásokat elsőbbség illeti meg az ezen intézmények által hozott jogi aktusokkal szemben (lásd ebben az értelemben: Intertanko és társai ítélet, EU:C:2008:312, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Azonban az Unió valamely harmadik állammal kötött megállapodása rendelkezéseinek uniós jogrenden belüli hatását a szóban forgó rendelkezések nemzetközi eredetének figyelembevétele nélkül nem lehet megállapítani. A nemzetközi jog elveivel összhangban az ilyen megállapodás tárgyalásáért és megkötéséért felelős uniós intézmények szabadon megállapodhatnak az érintett harmadik államokkal azon hatásokról, amelyeket e megállapodás rendelkezései a szerződő felek belső jogrendjében kiváltanak. Amennyiben az említett megállapodás kifejezetten nem rendelkezik e kérdésről, a hatáskörrel rendelkező bíróságok és különösen a Bíróság feladata, hogy az EUM-Szerződés által rá ruházott hatáskör keretében döntést hozzon, ugyanúgy, ahogyan a szóban forgó megállapodás Unión belüli alkalmazásának minden más értelmezési kérdésében, többek között e megállapodás szelleme, rendszere vagy szövege alapján (lásd: FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EU:C:2008:476, 108. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az olyan nemzetközi megállapodás rendelkezéseire, amelynek az Unió szerződő fele, csakis azzal a feltétellel lehet hivatkozni valamely másodlagos uniós jogi aktus megsemmisítése iránti kereset vagy az ilyen jogi aktus jogellenességére alapított kifogás alátámasztására, hogy egyrészt ezen megállapodás természetével, illetve rendszerével az nem ellentétes, másrészt pedig hogy e rendelkezések a tartalmuk vonatkozásában feltétel nélkülinek és kellően pontosnak tűnnek (lásd: Intertanko és társai ítélet, EU:C:2008:312, 45. pont; FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, EU:C:2008:476, 110. és 120. pont; valamint Air Transport Association of America és társai ítélet, EU:C:2011:864, 54. pont).
- 47 Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése semmiféle olyan, feltétel nélküli és kellően pontos kötelezettséget nem tartalmaz, amely közvetlenül szabályozná a jogalanyok jogi helyzetét, tehát nem felel meg e feltételeknek. Mivel ugyanis kizárólag „a nyilvánosság azon tagjai[t] [...], akik a nemzeti jogban meghatározott kritériumoknak [...] megfelelnek” illetik meg az említett 9. cikk (3) bekezdésében szereplő jogok, e rendelkezés végrehajtása vagy hatálya semmilyen későbbi aktusnak nincs alárendelve (lásd: Lesoochranárske zoskupenie ítélet, C-240/09, EU:C:2011:125, 45. pont).
- 48 A Bíróság valóban úgy ítélte meg, hogy ha az Unió a Kereskedelmi Világszervezet (a továbbiakban: WTO) keretében megkötött megállapodásokban vállalt konkrét kötelezettséget kíván végrehajtani, vagy ha az uniós jogi aktus kifejezetten e megállapodások meghatározott rendelkezéseire utal, a Bíróság feladata a szóban forgó aktus és az ez alapján hozott aktusok jogszerűségének ezen megállapodások szabályai alapján történő felülvizsgálata (lásd: Fediol kontra Bizottság ítélet, EU:C:1989:254, 19–23. pont; Nakajima kontra Tanács ítélet, EU:C:1991:186, 29–32. pont; Németország kontra Tanács ítélet, C-280/93, EU:C:1994:367, 111. pont; és Olaszország kontra Tanács ítélet, C-352/96, EU:C:1998:531, 19. pont).

- 49 Mindazonáltal ezt a két kivételt csakis az alkalmazásuk alapjául szolgáló megállapodások sajátosságai indokolták.
- 50 Elsősorban ugyanis a Fediol kontra Bizottság ítéletet (EU:C:1989:254) illetően meg kell jegyezni, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó, a közös kereskedelmi politikának különösen a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni védelem tekintetében való megerősítéséről szóló [nem hivatalos fordítás], 1984. szeptember 17-i 2641/84/EGK tanácsi rendelet (HL L 252., 1. o.) 2. cikkének (1) bekezdése kifejezetten utal a lényegében a GATT-ra alapított nemzetközi jogi szabályokra, és az érdekelteket feljogosítja arra, hogy ugyanezen rendelet értelmében benyújtott valamely panaszban a GATT rendelkezéseire hivatkozzanak (Fediol kontra Bizottság ítélet, EU:C:1989:254, 19. pont), míg a jelen ügyben az 1367/2006 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése nem utal közvetlenül az Aarhusi Egyezmény konkrét rendelkezéseire, és jogokat sem ruház a jogalanyokra. Következésképpen valamely nemzetközi megállapodás rendelkezéseire való kifejezett utalás hiányában az említett ítélet nem tekinthető relevánsnak a jelen ügyben.
- 51 Másodsorban a Nakajima kontra Tanács ítéletet (EU:C:1991:186) illetően meg kell jegyezni, hogy az ezen ítéletben szóban forgó uniós jogi aktusok a dömpingellenes intézkedések rendszeréhez kapcsolódtak, amely kialakítását és alkalmazását tekintve igen sűrű, már amennyiben intézkedéseket határoz meg a dömping gyakorlatának alkalmazásával gyanúsított vállalkozásokkal szemben. Pontosabban, az ezen ügyben szóban forgó alaprendeletet a Közösséget terhelő nemzetközi kötelezettségekkel, de különösen – a Közösség nevében az 1973 és 1979 közötti kereskedelmi tárgyalások eredményeként létrejött többoldalú megállapodások megkötéséről szóló, 1979. december 10-i 80/271/EGK tanácsi határozattal (HL 1980. L 71., 1. o.) [nem hivatalos fordítás] jóváhagyott - Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény VI. cikke végrehajtására vonatkozó megállapodásból eredő kötelezettségekkel összhangban fogadták el (lásd: Nakajima kontra Tanács ítélet, EU:C:1991:186, 30. pont). Márpedig a jelen ügyben nem az említett ítélet értelmében vett konkrét kötelezettségeknek az 1367/2006 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése általi végrehajtásáról van szó, mivel amint az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, ennek szerződő felei széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a „közigazgatási vagy bírósági eljárások” végrehajtási módjának meghatározásában.
- 52 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy nem tekinthető úgy, hogy az Unió az említett rendelet megalkotásával, amely csakis az uniós intézményekre vonatkozik, és amely egyébként az uniós környezetvédelmi jog tiszteletben tartása érdekében a jogalanyok számára nyitva álló jogorvoslati lehetőségek közül csupán egyet érint, a jelen ítélet 48. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett, az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdéséből a nemzeti közigazgatási vagy bírósági eljárások tekintetében eredő kötelezettségeket kívánta végrehajtani, amelyek az uniós jog jelenlegi állása szerint egyébként alapvetően a tagállami jog hatálya alá tartoznak (lásd ebben az értelemben: Lesoochranárske zoskupenie ítélet, EU:C:2011:125, 41. és 47. pont).
- 53 A fentiek összességéből az következik, hogy a Törvényszék, mivel arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésére hivatkozni lehet az 1367/2006 rendelet 10. cikke (1) bekezdése jogszerűségének értékelése érdekében, az ítéletében tévesen alkalmazta a jogot.
- 54 Ennélfogva, anélkül hogy szükség lenne a Tanács és a Bizottság által a fellebbezésük alátámasztására felhozott további jogalapok vizsgálatára, a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

A Törvényszék előtti keresetről

- 55 Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 61. cikke értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi, és ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.

- 56 A Bíróság úgy véli, hogy a per állása megengedi a határozathozatalt, és hogy a vitatott határozatok megsemmisítése iránti kérelemről érdemben döntenem kell.
- 57 A Törvényszékhez benyújtott keresetük első jogalapjában a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe azzal érvelt, hogy a Bizottság a 149/2008 rendelet belső felülvizsgálata iránti kérelmüket tévesen értékelte elfogadhatatlannak azzal az indokkal, hogy általános hatályú intézkedésről van szó.
- 58 Ezt a jogalapot ugyanazon indokok alapján, mint amelyeket a Törvényszék elfogadott, mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 59 A Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe továbbá azzal érveltek a keresetük második jogalapjában, hogy az 1367/2006 rendelet 10. cikkének (1) bekezdése érvénytelen, amennyiben az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „intézkedések” fogalmát az egyedi hatályú igazgatási aktusokra korlátozza.
- 60 A jelen ítélet 47. pontjából az következik, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése nem kellően világos és pontos ahhoz, hogy az uniós bíróság előtt az 1367/2006 rendelet 10. cikke (1) bekezdése jogszerűségének értékelése érdekében hasznosan lehessen rá hivatkozni.
- 61 Következésképpen a kereset második jogalapját is mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 62 Mivel a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe által a Törvényszék előtt felhozott két jogalap egyike sem megalapozott, a keresetet el kell utasítani.

A költségekről

- 63 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pereszeses felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Több pereszeses fél esetén a Bíróság határoz a költségek megosztásáról.
- 64 Mivel a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe pereszesesek lettek, a Tanács, valamint a Bizottság kérelmének megfelelően egyetemlegesen kötelezni kell őket a Tanács és a Bizottság részéről az elsőfokú eljárás és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.
- 65 Az említett eljárási szabályzat 140. cikkének (1) bekezdése szerint, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. Következésképpen a Cseh Köztársaság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a csatlakozó fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének a Stichting Natuur en Milieu és Pesticide Action Network Europe kontra Bizottság ítéletét (T-338/08, EU:T:2012:300) hatályon kívül helyezi.**
- 3) A Bíróság a Stichting Natuur en Milieu és a Pesticide Action Network Europe által az Európai Unió Törvényszékéhez előterjesztett megsemmisítés iránti keresetet elutasítja.**

- 4) **A Bíróság a Stichting Natuur en Milieut és a Pesticide Action Network Europe-ot kötelezi egyetemlegesen az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság részéről az elsőfokú eljárás és a fellebbezés során felmerült költségek viselésére.**
- 5) **A Cseh Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Aláírások